یان هەرسێكی كەراماتە ؟!
یان ئەمەشیان كلاوتی بە ناو پیاوچاكانە !!!

نووسەر

مامۆستا عدنان بارام

==================================

لە بڵاوكراوەكانی

ماڵپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

islam_kurd_ba8@yahoo.com

07701517378

عێراق - كوردستان - كەلار

هەمیشە لەگەڵمان بن بۆ بەرهەمی نوێ

كتێبی ژمارە ﴿٩٣﴾

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی :

إنَّ الحَمْدَ للهِ نَحْمَدُهُ ، وَنَسْتَعِيْنُهُ ، وَنَسْتَغْفِرُهُ ، وَنَعُوْذُ بِاللهِ مِن شُرُوْرِ أَنْفُسِنَا ، وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا ، مَنْ يَهْدِهِ اللهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاّ اللهُ وَحْدَهُ لا شَرِيْكَ لَهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُوْلُهُ .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ اتَّقُواْ اللّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلاَ تَمُوتُنَّ إِلاَّ وَأَنتُم مُّسْلِمُونَ ﴾ (١) .

﴿ يَـا أَيُّهَـا النَّاسُ اتَّقُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّن نَّفْسٍ وَاحِـدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَـا رِجَالاً كَثِيرًا وَنِسَـاء وَاتَّقُواْ اللّهَ الَّذِي تَسَـاءلُونَ بِهِ وَالأَرْحَامَ إِنَّ اللّهَ كَـانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ (٢) .

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَن يُطِعْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَـدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ (٣) .

أَمَّا بَعْدُ : فَإِنَّ أَصْدَقَ الحَدِيْثِ كِتَابُ اللهِ وَخَيْرَ الهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ ﷺ وَشَرَّ الأُمُوْرِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلالَةٌ وَكُلَّ ضَلالَةٍ فِي النَّارِ .

گەڕانەوە بۆ لای پێشەوایان و ناوداران و زانایانی پایەبەرزی ئیسلام ، وەك : پێشەوا شافعی و أحمدی کوڕی حەمبەل ، مالك ، أبو حەنیفە و ابن تیمیە و جگە لەمانیش . بە ڕەحمەت بن . پێویستە لە سەر هەموو موسڵمانێك بۆ ناسینی باش و خراپی خود و کرداری ئەو کۆمەڵ و گروپانەی کە بە درێژایی مێژوو سەریان هەڵداوە و لافی ئەوەیان لێداوە کە تەنها هەر ئەوانن هەڵگرانی ئیسلامی ڕاستەقینە !!! و کردەوەکانیان لە سەر قورئانی پیرۆز و سوننەتی پێغەمبەری خوان ﷺ !!! بۆ ئەوەی ئەو پێشەوایانە بن بەچرا دید و بینایان ڕووناك بکەنەوە بە ووتە بە نرخ و پڕ لە زانستەکانیان ، ئەو کارەش پیادەکردن و گوێڕایەڵی کردنە بۆ ووتە و فرمانی خوای پەروەردگار کە فەرموویەتی : ﴿ فَاسْأَلُواْ أَهْلَ الذِّكْرِ إِن كُنتُمْ لاَ تَعْلَمُـونَ ﴾ (٤) **، واتە : ئەگەر شتێکتان نەزانی ئەوا پرسیار لە زانان بکەن .**

ئەم نووسراوەش ئاسانکاریەکە بۆ موسەڵمانان لەوەی کە بە دوای ووتەی زانایان ، و پێشەوایاندا بگەڕێن سەبارەت بە کرداری کۆمەڵ و گرووپێك کە بە ناوی ئیسلامەوە موسڵمانان بانگەشە دەکەن بۆ کردار و گوفتارێلێك کە هەر هەمووی شیرك و بڕیاردانی هاوەڵە بۆ خوای پەروەردگار ، وە بانگەشەیە بۆ سەربڕین بۆ جگە لە خوای پەروەردگار ، و زیاد ڕەوی کردن لە ئەولیاو پیاوچاکان و گەیاندنیان بە پلەی خوای پەروەردگار لە بەهانا هاتن و شیفادان ، و پێ بەخشین ، و پاراستن ، و ڕۆزی دان و زیادکردنی ... هتد ، لە گەڵ سوێند خواردن بە جگە لە خوای پەروەردگار ، و بلاوکردنەوەی سەدەها بگرە هەزارەها بیدعە و تازەگەری بە ناو سوننەتەوە !!! بێ ئەوەی موسوڵمانانی خوا ویست بە ئاگا بن لە کەین و بەینی ئەو کەسانە کە لە ڕواڵەتدا خاوەن مێزەرەی سپی و عەمامە ، و ڕیش و سیواك و تەهلیلە و صەڵاواتن !! وە ئەگەر بیانگوشیت هەزارەها شیرك و هاوەڵ بڕیاردان و بیدعەیان لێ دەکەوێتە خوارەوە !!!

ئەو کۆمەڵەش کۆمەڵی (سۆفی گەران) و (تەسەوف) ە کە خۆیان بە خاوەن تەریقە وکۆڕی زیکر و مەجلسی ئینشاد کەرامات دەزانن !! سەدەها کرداری سیخ لێدان و ئاگر و بەرد و دار خواردن بە ناوی

---

(١) (سورة آل عمران : ١٠٢) .

(٢) (سورة النساء : ١) .

(٣) (سورة الأحزاب : ٧٠ ــ ٧١) .

کەراماتـەوە ئـەنجام دەدەن !! و لـەم دواییانەشـدا جـارێکی تـر خەریکـە سـەر هەڵدەدەنـەوە ، دوای ئـەوەی کـە سەردەمێکە بە هۆی بڵاوبوونەوەی سوننەت و چاوڕۆشن کردنی موسڵمانان سەرکوت کرا و بێ دەنگ بوون .

جا بابزانین ووتەی پێشەوایان و ناودارانی ئیسلام سەبارەت بەم کومەڵە و کۆڕی ئینشاد و زیکریان چیە ؟ و ئایا ئەو کارانەی کە ئەنجامی دەدەن بە ناوی کەراماتەوە !!! تا چ ڕادەیەك ڕاستیان هەیە و تا چ ڕادەیەك کلاوتە بەناو ئاین و زاراوە شەرعیەکانەوە دەکرێن ؟!! بۆ ئەوەی لەوە زیاتر موسڵمانان لە خشتە نەبەن ، و لە ڕێگەی ڕاست دووریان نەخەنەوە ... داواکارم لە خوای پەروەردگار ئەم نووسراوەم لێ وەرگرێت ، و تەرازووی چاکەکاریەکانمی پێ قورس بکاتەوە ، و بە تێکۆشانی بزانێت لە پێناوی ئایینە پیرۆزەکەی .

ووتەی پێشەوا (الشافعي) ـ بە ڕەحمەت بێت ـ

یەکەم : هەڵوێستی ئەم پێشەوایە بەرامبەر بە سۆفی گەرێتی :

پێشەوا (الشافعي) . بەڕەحمەت بێت . سەبارەت بە سۆفی گەرێتی فەرموویەتی : ((لو أن رجلاً تـصوف أول النهار ، لا يأتي الظهر حتى يصير أحمق ، وما لزم الصوفية أربعين يوماً فعـاد إليـه عقلـه)) [٥] ، واتە : ئەگەر پیاوێك لە سەرەتای ڕۆژدا بوو بە سۆفی ، نیوەڕۆی بە سەردا نایەت تاکو کەسێکی کەودەنی لێ دەرچێت ، وە ناشبینیت کەسێك چڵ ڕۆژ لە گەڵ تەسەوف و سۆفیگەرێتیدا بێت ، پاشان عەقڵی بۆ بگەڕێتەوە .

دووەم : هەڵوێستی ئەم پێشەوایە بەرامبەر بە سۆز و دەف و دایەرەی سۆفی گەران :

وە پێشەوا (الشافعي) . بەڕەحمەت بێت . فەموویەتی : ((تركت بالعراق شيئاً يقال له (التغبير) ، أحدثه الزنادقة ، ويصدُّون الناس عن القرآن)) [٦] .

واتە : لە پاش خۆم لە بەغداد کردەوەیەکم بەجێ هێشتووە پێیان دەووت : (التغـبير) ، لە داهێنراوی کەسانێکی زەندیق (دژ بەئایین) بوو ، خەڵکیان پێ لە قورئانی پیرۆز دەڕەواندەوە (دەصلاندەوە) .

(التغبير) یش : بریتیە لەو لێدانەی کە لە سەر پێستی ئاژەڵ دەدرێت بە دارێك یان بە هەرشتێکی تر وەك : دف و دەهۆڵ ، لە کاتی ئینشادی هونراوە و سۆزکردنی سوفیگەراندا کە سەبارەت بە زوهد لە دونیا و بێ نرخ کردنی دونیا لە چاوی گوێگرانیدا دەوترێت ، بە ئاوازێکی گونجاو لە گەڵ هونراوەکەدا .

شێخی پایە بەرزی ئیسلام (ابن تيميـة) . بەڕەحمەت بێت . سەبارەت بەم ووتەیەی پێشەوا (الـشافعي) فەرموویەتی : ((وما ذكره الشافعي ﷺ من أنه من إحداث الزنادقة كلام إمام خبير بأصول الإسلام ، فإن هذا الـسماع لم يرغب فيه و يدعو إليه في الأصل إلا من اتهم بالزندقة ... هتد ووتەکەی)) [٧] .

واتە : ئەوەی کە پێشەوا (الشافعي) . ڕەزا و ڕەحمەتی خوای لێ بێت . فەرموویەتی سەبارەت بەوەی کە ئەو کارە لە داهێنانی کەسانێکی زیندیقەوەیە ، ووتەی کەسێکی پێشەوا و دانایە بە بنەواکانی ئایینی ئیسلام ، چونکە ئەم بیستن و گوێگرتنە جگە لە کەسانێکی تۆمەت بار بە زەندەقە ، کەسی تر خۆشەویستی نەکردووە لە لای خەڵك و بانگەشەی بۆ نەکردووە .

---

[٤] (سورة النحل : ٤٣) .

[٥] (تلبيس إبليس لابن الجوزي : ٣٧١) .

[٦] (رواه أبو نعيم في الحلية : ٩/١٤٦، وابن الجوزي:٢٤٤ ــ ٢٤٩،وقال العلامة الألباني : إسناده صحيح) .

[٧] (مجموع الفتاوى : ١١ /٥٧٠) .

ووتەی پێشەوا (أحمد) ی کوڕی (حنبل) ـ بە ڕەحمەت بێت ـ

یەکەم : هەڵوێستی سەبارەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران :

(عبدالرحمن) ی کوڕی (المتطیب) فەرموویەتی : پرسیارم لە (أحمد) ی کوڕی (حنبل) کرد ، و پێم ووت : ((ما تقول في أهل القصائد ؟)) ، واتە : چی فەرمایش دەکەیت سەبارەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران ؟ فەرمووی : ((بدعــة لا يجالســون)) [٨] ، واتە : تازەگەری و بیدعەیە ، نابێت لە گەڵیاندا دابنیشرێت .

هەروەها پرسیاری لێ کرا سەبراەت بە مەجلیسی ئینشادی سۆفی گەران ؟ فەرمووی : ((بدعــة)) ، واتە : تازەگەری و بیدعەیە ، وە لە ڕیوایەتێکی تردا هاتووە : ((فكرهه ونهى عن اســتماعه)) ، واتە : بە شتێکی خراپی دانا و نەهیشی کرد لە گوێ لێگرتنی ، وە فەرموویەتی : ((إذا رأيت إنساناً منهم في طريــق فخذ في طريق أُخرى)) [٩] ، واتە : ئەگەر یەکێکت لەو کۆمەڵەیەت بینی بە ڕێگەیەکدا دەچوو ، ئەوا تۆ ڕێگەیەکی تر بگرە بەر .

دووەم : هەڵوێستی لە شێواز و دەنگ بەرزکردنەوەی سۆفی گەران لە زیکردا :

پێشەوا و شێخی ئیسلام (ابن تيميــة) فەرموویەتی : ((نابێت دەنگ بەرزبکرێنەوە لەو زیکرانەی کە لە شەرعدا هاتوون ، جگە لەوانە نەبێت کە لە سوننەتدا هاتووە ، وەك بانگ دان و تەلبیە کردنی حەج هاوشێوەکانیان ، هەروەکو لە فەرموودەی (صحيح) دا هاتووە ، لە (أبو موسى) ەوە کە جارێکیان پێغەمبەری خوا لە گەڵ هەندێك لە هاوەڵانی دەبێت ، و بە سەر بەرزاییەکدا سەردەکەون ، لەو کاتەدا دەنگیان بەرز دەکەنەوە بە زیکر ، پێغەمبەری خواش پێیان دەفەرمووێت : " يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، ارْبَعُوا عَلَى أَنْفُسِكُمْ ، فَإِنَّكُمْ لاَ تَدْعُونَ أَصَمَّ وَلاَ غَائِبًا ، إِنَّهُ مَعَكُمْ ، إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ ، ... " [١٠] ، واتە : ئەی خەڵکینە ، دان بگرن بە خۆتاندا و هات و هاوار مەکەن ، چونکە ئێوە هاوار بە کەسێك ناکەن کە ، لاڵ و ئامادە نەبوو بێت ، بەڵکو ئەو لە گەڵتاندایە ، و بیسەر و نزیکیشە لێتانەوە ، وە خوای پەروەدگار فەرموویەتی : ﴿ ادْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لاَ يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴾ [١١] ، وە سەبارەت بە (زكريا) فەرموویەتی : ﴿ إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاء خَفِيًّا ﴾ [١٢] ، وە فەرموویەتی : ﴿ وَاذْكُر رَّبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعاً وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالآصَالِ وَلاَ تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴾ [١٣] .

وە لەم بارەیەوە ووتەیەکی زۆرمان لە پێشینەی ئەم ئوممەتە و پێشەوایانی پێگەیشتووە کە ئەمە شوێنی باس کردنی نیە هەروەکو (الحسن البصري) فەرموویەتی : ((رفع الصوت بدعة)) . پێشەوا (أحمد بن حنبل) یش هەمان بۆچوونی هەیە ، و جگە لەویش)) [١٤] .

جا موسڵمانی خواناس ئەگەر هەڵوێستی پێشەوا و ناودارانی ئیسلامت لە لا ئاشکرا بوو سەبارەت بە سۆفی گەران و سۆفی گەرێتی ، نەکەی ئامان بە باس و ووتەکانیان بخەڵەتێیت ، و فریو بخۆیت ، بۆ ئەوەی لە ڕاستە شەقامی ئیسلامت لا نەدەن و گومڕات نەکەن بێ ئەوەی بە خۆت بزانیت .

وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

---

[٨] (المسائل والرسائل : ٢ / ٢٧٦) .

[٩] (رواه الخلال ، نقلاً عن تحريم الآلات الطرب للألباني) .

[١٠] (رواه البخاري و مسلم) .

[١١] (سورة الأعراف : ٥٥) .

[١٢] (سورة مريم : ٣) .

[١٣] (سورة الأعراف : ٢٠٥) .

[١٤] (الاستقامة لابن تيمية : ١/٣٢٢-٣٢٣) .

دەستپێك و ڕێخۆشکاری :

بێ گومان زۆرینەی نووسراوەکان دەستپێك و ڕێخۆشکاریەکی دیاری کراویان هەیە ، کە مەبەست تیایدا ڕێخۆشکاری و ئاسانکردنی تێگەیشتنە لە بابەتی نووسراوەکە ، منیش لێرەدا پێش ئەوەی بڕۆمە سەر ناوەڕۆکی باسەکەم ، ئەوە بەباش دەزانم چەند بنچینەیەك لە بنچینەکانی بیروباوەڕی ئەهلی سوننە وجەماعەت (أهل السنة والجماعة) بخەمە ڕوو ، بۆ ئەوەی ببنە دەروازەیەك بۆ نووسراوەکەم ، هەروەها موسوڵمانانی بەڕێزیش بیانکەنە پێوەر بۆ هەڵسەنگاندنی ئەم باسەی کە بەنیازم . بەپشتیوانی خوا . دەربارەی بدوێم ، گومانیش لەوەدا نیە کە ئەم بنەوایانە هەڵگوازراوی کانیاوی ئایەتەکانی قورئانی پیرۆز و فەرمووده (صحیح) ەکانی پێغەمبەری خۆشەویستمانن ﷺ ، ئەوەش بە تێگەیشتنی پێشینە پیاوچاکانی ئەم ئوممەتە کە خوای پەروەردگار سەبارەت بەوان فەرموویەتی : ﴿ وَالسَّابِقُونَ الأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالأَنصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُم بِإِحْسَانٍ رَّضِيَ اللّهُ عَنْهُمْ وَرَضُواْ عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴾ [١].

واتە : خوای پەروەردگار لە پێشینە یەکەمینەکانی ئەم ئوممەتە لە کۆچەران و پشتیوانان ، و ئەوانەش بە چاکی شوێنیان کەوتوون ڕازی بووە و ئەوانیش لە پەروەردگاری خۆیان ڕازی بوون ، و باخەکانی بەهەشتی بۆ ئامادە کردوون ، کە چەندەها ڕووباری بە ژێردا دەڕوات ، و بەهەتا هەتایی لەو باخچانەدا دەمێننەوە ، و ئەو سەرئەنجامەشە گەورەترین سەرفرازی و بردنەوەی ڕاستەقینە .

وە فەرموویەتی : ﴿ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴾ [٢] .

واتە : خوای پەروەردگار ڕازی بوو لەو بڕوادارانەی کە بەیعەت و پەیمانیان پێ دای لە ژێر درەختەکەدا ، خوای پەروەردگار بە نیازی دڵیان زانا بوو لەوەی کە نیاز پاك و مەبەست درووست بوون ، بۆیە ئارامی خۆی بە سەردا داباراندن ، و پاداشتی دانەوە بە سەرکەوتنێکی نزیك .

وە فەرموویەتی : ﴿ وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءتْ مَصِيرًا ﴾ [٣] .

واتە : ئەو کەسەی کە دژایەتی پێغەمبەری خوا ﷺ بکات و لە ڕێبازەکەی لابدا ، دوای ئەوەی کە ڕێگەی هیدایەتی بۆ ئاشکرا بووە و زانیویەتی ، و شوێنی ڕێبازی غەیری موسڵمانان بکەوێت . کە لەو سەردەمەدا ڕێبازی هاوەڵان بوو ﷺ . ئەوا دەیدەینە دەستی ئەوەی کە شوێنی کەوتووە و

[١] (سورة التوبة : ١٠٠) .
[٢] (سورة الفتح : ١٨) .
[٣] (سورة النساء : ١١٥) .

لە دوا ڕۆژیشدا دەیخەینە ئاگری دۆزەخەوە ، و ئەو ئاکام و دەرئەنجامەش خراپترین ئاکام و دەرەنجامە .

وە پێغەمبەر ﷺ بە ((خَيْرُ النَّاس)) ناوی هێناون کە فەرموویەتی : " خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ أَقْوَامٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ يَمِينَهُ وَيَمِينُهُ شَهَادَتَهُ " (٤) .

واتە : باشترین سەدە و سەردەمەکانی خەڵك سەردەمەکەی منە ، پاشان ئەوانەی کە بەدوایاندا دێن ، وە پاشان ئەوانەی کە بەدوایاندا دێن ، پاشان دوای ئەوان کۆمەڵانێك دێن گەواهی دانیان پێش سوێنخواردنیان دەکەوێت ، و سوێند خواردنیشیان پێش گەواهی دانیان دەکەوێت !

بنچینەکان :

یەکەم : هەموو کردار و گوفتارێك کە بەڵگەی قورئانی پیرۆز و سوننەتی پێغەمبەری خوای ﷺ لە سەر نەبێت بە ڕووی خاوەنەکەیدا دەدرێتەوە (كُلُّ أَمْرٍ فِي الدِّينِ لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُ القُرْآنِ وَالسُّنَّةِ فَهُوَ رَدٌّ) :

ئەم بنەمایە هەڵگوازراوی فەرموودەیەکی (صـــحیح) ی پێغەمبەری خوایە ﷺ کە تیایدا فەرموویەتی : " مَنْ أَحْدَثَ فِي أَمْرِنا هَذا ما لَيْسَ مِنهُ فَهوَ رَدٌّ " (٥) .

واتە : موسوڵمانان ئەبێ هەموو کردەوەیەکیان بەپێی قورئانی پیرۆز و فەرموودەکانی پێغەمبەری خوا بێ ﷺ ، جیاوازیش نیە لەوەی کە ئەو کردەوەیە لەبیر و باوەڕدا بێ ، یان لەپەرستشەکاندا ، چونکە ئەگەر وانەبێ بەڕووی خاوەنەکەی دا دەدرێتەوە . خوا پەنامان بدات . .

یان ئەبینین لە قورئانی پیرۆزدا خوای پەروەردگار فەرمانی کردوە بەپێغەمبەری ئازیزمان ﷺ بە ئوممەتەکەی بڵێت : ئەگەر خواتان خۆش ئەوێ شوێنی من بکەون ، لە ئەنجامدا خوای پەروەردگار خۆشی ئەوێن ، و لە تاوانەکانتان خۆش دەبێت ، ئەوەش لە ئایەتی (٣١) ی سورەتی (آل عمران) کە فەرموویەتی : ﴿ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴾ ، واتە : ئەی پێغەمبەری خوا ﷺ پێیان بڵێ ئەگەر ئێوە ڕاست دەکەن و لافی خۆشەویستی خوای پەروردگار لێدەدەن ، ئەوا شوێنی من بکەوون . واتە : پێغەمبەری خوا ﷺ . لە ئەنجامدا خوای پەروەردگار خۆشی دەوێن ، و لە تاوانەکانتان خۆش دەبێت ، خوای پەروەردگاریش لێبوردە و بە ڕەحمەت و بەزەییە بەرامبەر بە بەندەکانی .

کەواتە برای موسڵمان : لە ژێر تیشك و ڕووناکی ئەم ئایەتەدا ، ئەوەمان بۆ دەردەکەوێت کە بۆ بە دەست هێنانی خۆشەویستی خوای پەروەردگار و بە دەست هێنانی لێخۆش بوونی دەبێت کردەوەیەك نەکەین پێچەوانەی سوونەتەکانی پێغەمبەری خوا بێت ﷺ ، ئەو کارەشمان بە

---

(٤) (رواه البخاري ومسلم) .

(٥) (البخاري و مسلم) .

کارکردنی بەشی دووەمی شایەتومانەکەمانە کە پێی ئەوترێ ((توحید المُرْسَل)) یان ((توحید المُتَابَعة)) کە تێیدا دانمان بەوەدا ناوە کە تەنها شوێنکەوتنمان بۆ پێغەمبەرە ﷺ .

دووەم : پێغەمبەری خوا ﷺ هیچ شتێکی نەهێشتوەتەوە لەوەی کە خوای پەروەردگار فەرمانی پێکردووە ئیللا فەرمانی پێ کردووین ، و پێی ڕاگەیاندووین (مَا تَرَكَ الرَّسُولُ ﷺ شَيْئاً مِمَّا أَمَرَهُ اللهُ بِهِ إِلا وَقَدْ أَمَرَنَا بِهِ وَبَلَّغَنَا إِيَّاهُ) :

هەروەکو ڕوونە واتای ئەم بنەوایە ئەوەیە کە هیچ شتێك نەماوەتەوە کە خوای پەروەردگار فەرمانی کردبێت بە پێغەمبەرەکەی ﷺ ، بۆ ئەوەی بیگەیەنێت بە ئێمەی ئوممەتی ئەو ، ئیللا پێغەمبەری خوا ﷺ فەرمانی پێ کردووین و پێی ڕاگەیاندوین ، بە باشترین شێوە ، هەروەکو خۆی فەرموویەتی : " مَا تَرَكْتُ شيئاً مِمَّا أَمَرَكُمُ اللهُ بِهِ ، إلا وقَدْ أَمَرْتُكُمْ بِهِ " [٦] .

لە ڕوانگەی ئەم فەرموودەیەوە ئەوەمان بۆ ئاشکرا ئەبێ کە هەرکەس بیدعە و تازەگەریەك بێنێتە ناو ئاینی ئیسلامی پیرۆزەوە ، و بە چاکی بزانێت !!! ئەوا کردەوەکەی لە سێ شت بەدەر نیە ، با بەزمانیش ئەو شتانە نەڵێت و نەیاندرکێنێت ، و بشڵێت مەبەستم ئەوە نیە ، شیرین ترینیشیان لە ژەهری مار تاڵ ترە ، بگرە ژەهری مار لە چاویا زۆر شرینە :

١ / گومانی ئەوە دەبا کە پێغەمبەری خوا ﷺ خیانەتی لەم ئایینە کردووە ، و بە چاکی نەیگەیاندوە . خواپەنامان بدات . .

٢ / یان خۆی بە زاناتر دەزانێ لە خوای پەروەردگار و پێغەمبەرەکەی ﷺ ، ئەوەش بەوەی کە ڕێگەیەکی بەدیهێناوە بۆ لەخوا نزیك بوونەوە بێ ئەوەی خوا و پێغەمبەرەکەی ﷺ فەرمانیان پێ کردبێت ، خوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ وَمَا كَانَ رَبُّكَ نَسِيًّا ﴾ [٧] ، واتە : پەروەردگاری تۆ هیچی لە بیر نەچووەتەوە ، وە فەرموویەتی : ﴿ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَّلْنَاهُ تَفْصِيلاً ﴾ [٨] ، واتە : هەموو شتێکمان بە تێر و تەسەلی ئاشکرا کردووە و خستوەتە ڕوو .

٣ / وە یان گومانی وایە ئەم دینە تەواو نەبووە !!! و ئەم ئەیەوێ کەم و کوڕیەکانی تەواو بکات !!! کەچی خوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الإِسْلاَمَ دِينًا ﴾ [٩] ، واتە : ئەمڕۆ ئایینەکەم بۆ تەواو کردن ، و ڕازیش بووم بەوەی کە ئیسلام ببێت بە ئایین ، و پەیڕەوی ژیانتان .

کەواتە نابێت هیچ موسوڵمانێك بیر و باوەڕێك ، یان پەرستشێك ، یان ڕێگەیەك بگرێتە بەر بۆ پەرستنی خوای پەروەردگار ، و لە خوا نزیك بوونەوە ، جگە لەوانەی کە ئاینی ئیسلامی پیرۆز فەرمانی پێ کردوون ، و دیاری کردوون ، لە قورئانی پیرۆز و سوننەتی صەحیحی پێغەمبەری ئازیزمان ﷺ .

---

[٦] (صححه العلامة الألباني في الصحيحة : ١٨٠٣) .

[٧] (سورة مريم : ٦٤) .

[٨] (سورة الإسراء : ١٢) .

[٩] (سورة المائدة : ٣) .

سێیەم : باوەڕمان بە کەراماتی ئەولیا و پیاوچاکان هەیە ، بەڵام مەرج نیە هەموو شتێکی پێچەوانەی کردەوەی ئاسایی و موعتادی مرۆڤ بە کەرامات دابنرێت (نُؤمِنُ بِكَرَامَاتِ الأَوْلِيَاءَ ، وَلَكِنْ لَيْسَ كُلُّ خَارِقٍ لِلْعَادَةِ كَرَامَةً) :

واتە : ئێمەی ئەهلی سوننە و جەماعە باوەڕمان بە کەراماتی ئەولیاکانی خوا و پیاوچاکان هەیە ، بەڵام مەرج نیە هەموو شتێك لەو بابەتانەی کە پێچەوانەی عادەتی ئاسایی خەڵکە کەرامات بێ !!!

بۆ زیاتر تێگەیشتن لەم بنەوایە با بزانین زاراوەی (ئەولیا) لە قورئانی پیرۆز و فەرموودەکانی پێغەمبەری خوادا ﷺ بەچ واتایەك هاتووە ؟

سەبارەت بەم زاراوەیە خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ أَلا إِنَّ أَوْلِيَاء اللّهِ لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ الَّذِينَ آمَنُواْ وَكَانُواْ يَتَّقُونَ ﴾ (١٠) .

واتە : بە ڕاستی ئەولیاکانی خوای پەروەردگار هیچ ترسێکیان لە سەر نیە و ترسیشیان لە سەر نیە لە ڕۆژێکدا کە هەموان دەترست ، و نە دڵ تەنگن لە ترسی سزایی خوای پەروەردگار ، ئەوانەی کە باوەڕدار بوون ، و خۆپارێز بوون لە کەوتنە تاوانەکانەوە .

وە فەرموویەتی : ﴿ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُواْ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ ﴾ (١١) .

واتە : تەنها ئەولیا و پشتیوانانی ئێوە خوای پەروەردگار و پێغەمبەرەکەی ﷺ و ئەوانەن کە بڕوایان هێناوە ، و نوێژەکانیان ئەنجام دەدەن و زەکاتی ماڵەکانیان دەدەن ، و بەردەوام کڕنووشی بەندایەتی و زەلیلی بۆ پەروەردگاری خۆیان دەبەن .

وە پێغەمبەری خوا ﷺ لە فەرموودەیەکی قودسیدا کە لە خواوە دەیگێڕێتەوە فەرموویەتی : " مَنْ عَادَى لِي وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ ؛ وَمَا تَقَرَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِشَيْءٍ أَحَبَّ إِلَيَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلَيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ ... " (١٢) .

واتە : ئەو کەسەی کە دژایەتی بەندەیەك لە بەندەکانی من بکات ، ئەوا من جەنگی لە گەڵدا ڕادەگەیەنم ، بەندەکەشم لێم نزیك نابێتەوە بە شتێك خۆشەویست تر بێت لە لام لەوەی کە فەرزم کردوونەتە سەری ، و بەردەوامیش بەندەکەم لێم نزیك دەبێتەوە بە ئەنجامدانی سوننەتەکان تا وای لێ دێت خۆشم بوێت ، جا ئەگەر خۆشم ویست ... هتد فەرموودەکە .

کەواتە ئەولیاکانی خوای پەروەردگار ئەبێ سێ سیفەتی ئاشکرایان تێدا بێ ، ئەوانیش :

یەکەم : باوەڕ بوونێکی تەواو و درووست ، هەروەکو چۆن لە قورئانی پیرۆز و سوننەتەکانی پێغەمبەردا هاتووە ﷺ ئەوەش بەتێگەیشتنی پێشینە پیاوچاکانی ئەم ئوممەتە .

---

(١٠) (سورة يونس : ٦٢ ــ ٦٣) .

(١١) (سورة المائدة : ٥٥) .

(١٢) (رواه البخاري) .

خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ فَإِنْ آمَنُواْ بِمِثْلِ مَا آمَنتُم بِهِ فَقَدِ اهْتَدَواْ ﴾ [١٣] .

واتە : ئەگەر خەڵکانی پێش و پاشی ئێوە . بێگومان گوفتارەکە لە گەڵ پێغەمبەری خوا ﷺ و هاوەڵانێتی ﷺ . ئەوا هیدایەت دراوون ، کەواتە ئەگەر وا نەبێت ئەوا پێچەوانەکەی دەبێت .

دووەم : بوونی (تقوی) واتە : لە خواترسان ، کە بریتیە لە پابەند بوون بە فەرمانەکانی خوای پەروەردگار (فعل المأمورات) ، و دوورکەوتنەوە لە نەهی لێکراو و قەدەغەکراوەکانی (ترك المنهيات) ، بەرپاکردنی یەکخوا پەرشتیش گەورەترین فەرمان پێکراوە کە دەبێت بۆ خوا ئەنجام بدرێت ، و هاوەڵ بڕیاردانیش گەورەترین شتێکە کە نەهی لێ کردبێت ، خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴾ [١٤] .

واتە : ئەی خەڵکینە پەروەردگاری خۆتان بپەرستن ، ئەو پەروەردگارەی کە ئێوە و ئەوانی پێش ئێوەشی خوڵقاندووە ، بۆ ئەوەی لە خوا بترسن .

وە فەرموویەتی : ﴿ وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ﴾ [١٥] .

واتە : لوقمانی دانا ئامۆژگاری کوڕەکەی دەکات بەوەی کە : ئەی کوڕی شیرینم نەکەی هاوەڵ بۆ خوای پەروەردگار دابنێیت ، چونکە هاوەڵ بڕیاردان ستەمێکی زۆر گەورەیە .

هەروەها فەرموویەتی : ﴿ وَاعْبُدُواْ اللّهَ وَلاَ تُشْرِكُواْ بِهِ شَيْئًا ﴾ [١٦] ، واتە : تەنها پەروەردگاری خۆتان بپەرستن ، و بە هیچ شێوەیەك هیچ شتێك نەكەن بە هاوەڵی .

لە گەڵ دوورکەوتنەوە لە هۆکارەکانی فاسق بوون و بەردەوام نەبوون لەسەر گوناهی بچووك و نەکردنی گوناهی گەورە .

سێیەم : ئەبێ ئەو ڕێگەیەی کە ئەولیاکانی خوا ئەیگرنەبەر بۆ لێ نزیك بوونەوە لە خوا ، پابەندبوون بێ بەو شتانەی کە خوای پەروەردگار فەرزی کردوون لە سەریان ، پاش ئەوانەش ئەنجام دانی سوننەتەکانی پێغەمبەرەکەی بێ ﷺ هەروەکو لە فەرمووده قودسیەکەدا ئاماژەی پێ کراوە .

پێشەوا (السعدي) لە تەفسیرە بە نرخەکەیدا ، و لە ڕاڤەی ئایەتی (٥٥) ی سورەتی (المائدة) دا دەفەرموێت : ((فأداة الحصر في قوله : ﴿ إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا ﴾ تدل على أنه يجب قصر الولاية على المذكورين ، و التبري من ولاية غيرهم)) [١٧] .

واتە : ئامرازی تایبەت کردن (واتە : إنما) لەم ئایەتەدا ئەوە دەگەیەنێت کە پێویستە کە سیفەتی (وەلی) تەنها بەوانە بووترێت کە لە ئایەتەکەدا باس کراوون ، و لە گەڵ بێ بەری بوون لە ئەولیایێتی جگە لەوان .

---

[١٣] (سورة البقرة : ١٣٧) .
[١٤] (سورة البقرة : ٢١) .
[١٥] (سورة لقمان : ١٣) .
[١٦] (سورة النساء : ٣٦) .
[١٧] (تفسير السعدي : ج ١ / ص ٢٣٦) .

پاشان و دوای ئەم دەستپێکە ڕوون و ئاشکرایەی کە باسی لێوە کرا ، دێمە سەر ناوەڕۆکی باسەکەم کە وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارەیە کە لە مێشکی زۆر لە موسوڵمانەندا گەڵاڵە بووە و هەیە ... پرسیارەکەش :

((ئایا کۆبوونەوە بۆ زیکر لەگەڵ بەکارهێنانی دەف و سەماکردن ! و زەرگ لێدان !! (واتە : سیخ) یان شیر لەخۆدان !! کار و کەراماتی ئەولیایە ؟!! یان کڵاوتی بە ناو پیاو چاکانە ؟!! کە ئێستا کەسانێکی زۆر بە ناو ئاینەوە لەسەر شاشەی تەلەفزیۆنەکان ، یان لە دوای نوێژی جومعە پێی هەڵ دەستن لە هەندێك شاری کوردستان !! هەموو ئەوەش بە بیانووی ئەوەی کە ئەم کارە جۆرێکە لەنزیك بوونەوە لەخوای پەروەردگار . بە گومانی خۆیان . !!

ئێمەش لە لای خۆمانەوە وەڵام دانەوەی ئەم پرسیارە ئەخەینە ئەستۆی (شيخ الإسلام ابن تيمية) . ڕەحمەتی خوای لێ بێ . کە فەرموویەتی :

((وأما سماع المكاء والتصدية ، وهو الإجتماع لسماع القصائد الربانية سواء كان بكف أو بقضيب أو بدف أو كان مع ذلك شبابة ، فهذا لم يفعله أحد من الصحابة ، لا من أهل الصفة ولا من غيرهم ، بل ولا من التابعين ، بل القرون المفضلة التي قال فيها النبي : " خير القرون الذين بعثت فيهم ، ثم الذين يلونهم ، ثم الذين يلونهم " ، لم يكن فيهم أحد يجتمع على هذا السماع ، لا فى الحجاز ولا في الشام ولا في اليمن ولا العراق ولا مصر ولا خراسان ولا المغرب)) [١٨] .

واتە : وە سەبارەت بە (المكاء) ، و (التصدية) کە بریتیە لە کۆبوونەوە بۆ گوێگرتن لە هەڵبەست و هۆنراوەی ئایینی ، بێ جیاوازی خستنە نێوان ئەوەی کە چەپڵە لێدان ، یان شمشاڵ ، یان دەف یان (شبابة) ی لە گەڵدا بێت ، ئەم کردارە هیچ یەکێك لە هاوەڵانی پێغەمبەر نەیانکردووە ، نەلە ئەهلی (الصفة) کە هەژارانی هاوەڵان بوون ، نە جگە لەوانیش ، بەڵکو شوێنکەوتوانیش نەیانکردووە ، بەڵکو ئەو سێ سەدەش کە پێغەمبەری خوا لە وەسفیاندا فەرموویەتی : " چاکترین سەدە و سەردەمی مرۆڤ ئەو سەدەیەیە کە منی تێدا نێردراوم ، پاشان ئەوانەی بە دوایاندا دێن ، و پاشان ئەوانەی کە بە دوایاندا دێن " ئەو سەدانە هیچ کەسێکیان تێدا نەبووە کە بۆ ئەو جۆرە گوێگرتنانە کۆ ببنەوە ، نە لە (الحجاز) ، و نە لە (الشام) ، و نە لە (اليمن) ، و نە لە (العراق) ، و نە لە (مصر) ، و نە لە (خراسان) ، و نەش لە (المغرب) دا .

هەروەها فەرموویەتی : ((وأما السماع المحدث سماع الكف والدف والقصب ، فلم تكن الصحابة والتابعون لهم بإحسان وسائر الأكابر من أئمة الدين يجعلون هذا طريقا إلى الله تبارك وتعالى ، ولا يعدونه من القرب والطاعات ، بل يعدونه من البدع المذمومة ، حتى قال الشافعي : خلفت ببغداد شيئا أحدثته الزنادقة

[١٨] (مجموع الفتاوى : ج ١١ : ص ٥٧ ــ ٥٨) .

يسمونه التغبير يصدون به الناس عن القرآن [١٩] . وأولياء الله العارفون يعرفون ذلك ، ويعلمون أن للشيطان فيه نصيبا وافراً)) [٢٠] .

واتە : وە سەبارەت بە بیستنی بیدعە و تازە داهێنراو کە بە دەست و دەف و شمشاڵ دەکرێت ، ئەوا هیچ کەسێك لە هاوەڵان و شوێنکەوتوانیان بە چاکە و دروستی ، و هەموو گەورە و پێشەوایانی ئیسلام ئەم کارەیان نەکردووەتە ڕێگەیەك بۆ گەیشتن بە خوای پەروەردگار و ڕازی بوونی ، و بە نزیك بوونەوە و گوێڕایەڵیان نەزانیوە بۆ خوای پەروەردگار بەڵکو بە تازەگەری و بیدعەی لۆمەکراویان دەزانی ، تا ئەو ڕادەیەی کە پێشەوا شافعی فەرموویەتی : لە پاش خۆم لە بەغداد کردەوەیەکم بەجێ هێشتووە پێیان دەووت : (التغبير [٢١]) ، لە داهێنراوی کەسانێکی زەندیق (دژ بەئایین) بوو ، خەڵکیان پێ لە قورئانی پیرۆز دەڕەواندەوە (دەصلاندەوە) ، بەڵام ئەولیا زاناکانی خوای پەروەردگار ئەوە دەزانن ، و دەشزانن کە ئەو کارە بە زۆری دەستی شەیتانی تێدایە .

لەم دوو ووتەیەی (شيخ الإسلام) ەوە ئەم خاڵانەمان بۆ ئاشکرا دەبێت :

١ / بەستنی کۆڕی زیکر بەدەف بێ یان بە هەرشتێکی تر ، لە کرداری پێغەمبەری خوا ﷺ و هاوەڵە بەڕێزەکانی نیە رضي الله عنهم ، بەڵکو سێ سەدەی یەکەمی ئەم ئوممەتە هیچیان ئەم کارەیان ئەنجام نەداوە ، نە لە حیجاز و نە لە شام و نە لە یەمەن و نە لە عێراق و مصر و مەغریبیشدا ، کەواتە ئەم کارە بیدعەیە ، (بڕوانە بنەوای یەکەم لەم باسەدا) .

٢ / هەر هەموو هاوەڵانی پێغەمبەر ﷺ و شوێنکەوتوانیان و هەموو گەورە پێشەوایانی ئەم ئوممەتە بەڕێگەیەکیان نەزانیوە بۆ نزیك بوونەوە لە خوای پەروەردگار ، چونکە باش لە فەرموودەکەی پێغەمبەر ﷺ تێگەیشتوون کە لە بنەوای دووەمدا باسمان لێوە کرد . نەك وەکو گێلە پیاوانی ئەم سەردەمە لە سەر شاشەی تەلەفزیۆنەکانەوە بڵێن : ئەمە ڕیگەی لەخوا نزیك بوونەوەیە !!!

٣ / پێشەوای پایەبەرزی ئیسلام (ئیمامی شافعی) ئەم کارەی بە داهێنراوی زندیقەکان داناوە ، و بە هۆکارێکی زانیوە بۆ دوور خستنەوەی موسوڵمانان لە قورئانی پیرۆز .

٤ / زانایان و ئەولیاکانی خوای پەروەردگار ، وەکو : پێشەوا شافعی و (شيخ الإسلام ابن تيمية) ئەوەیان لا ئاشکرایە کە ئەم کارە دەستی دوژمنانی باوکە ئادەم و نەوەکانی تێدایە : کە شەیتان و دار و دەستەکەیەتی لە جنۆکە و مرۆڤ ، هەروەکو چۆن بڕیاری داوە ، و سوێندی بۆ ئەو کارە خواردووە ، خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴾

---

[١٩] رواه أبو نعيم في الحلية : ١٤٦/٩، وابن الجوزي : ٢٤٤ ــ ٢٤٩، وقال العلامة الألباني : إسناده صحيح .

[٢٠] (مجموع الفتاوى : ج ١١ : ص ٢٩٧ ــ ٢٩٨) .

[٢١] (التغـــبير) يش : بريتيە لەو لێدانەی کە لە سەر پێستی ئاژەڵ دەدرێت بە دارێك يان بە هەرشتێکی تر وەك : دف و دەهۆڵ ، لە کاتی ئینشادی هونراوە و سۆزکردنی سوفیگەراندا کە سەبارەت بە زوهد لە دونیا و بێ نرخ کردنی دونیا لە چاوی گوێگرانیدا دەوترێت ، بە ئاوازێکی گونجاو لە گەڵ هونراوەکەدا .

[٢٢] ، واتە : سوێند بێت بە عیزەتی تۆ ، ئەبێت هەموویان لە خشتەبەرم ، ئیللا ئەو بەندانەت نەبێت کە کردار و گوفتارەکانیان تەنها بۆ ڕەزامەندی تۆ ئەنجام دەدن .

وە فەرموویەتی : ﴿ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴾ [٢٣] ، واتە : شەیتانی دەرکراو لە ڕەحمەت و بەزەیی خوای پەروەردگار کۆمەڵانێکی زۆری لێ گومڕا کردوون ، جا بۆ ژیر نابن ، و بیر ناکەنەوە لەو دوژمنەتان .

ئەی ئەگەر ووترا : ئەگەر وابێ ئەی بۆ ئەو کەسانەی کە زەرگ یان شیر لە خۆیان دەدەن ، هیچ کارێکیان لێ ناکات ؟ بەڵکو شوێنەوارەکەشی دەر ناکەوێ !!! ئەگەر ئەمە کەرامات نەبێ ئەی ئەبێ چی بێ ؟!!

لە وەڵامی ئەمەشدا ئەڵێم : ئەوەی ئاشکرا کرابێ لە کار و توانای جنۆکە و شەیتانەکان لە قورئانی پیرۆزدا ئەوەیە کە ئەم دروست کراوانەی خوای پەروەردگار توانای ئەوەیان هەیە شتێکی مادی و بینراو بە ناو شتێکی تردا بەرن بێ ئەوەی شوێنەواری شتی یەکەم لە شتی دووەمدا دەرکەوێ .

بۆ نموونە هێنانی عەرشی بەلقیسە بۆ ناو کۆشکی پێغەمبەر ﷺ سولەیمان لە چاو تروکانێدا بوو ، بە بێ ئەوەی کۆشکەکەی سولەیمان شوێنەواری ئەو کارەی پێوە دیار بێ .

خوای پەروەردگار فەرموویەتی : ﴿ قَالَ الَّذِي عِندَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَن يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَآهُ مُسْتَقِرًّا عِندَهُ قَالَ هَذَا مِن فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ ﴾ [٢٤] .

واتە : ئەوەیان کە زانیاری سەبارەت بە کتێبی تەورات هەبوو کە (ابن عباس) رضي الله عنه دەڵێت : ناوی (آصف) ە بووە و کاتبی پێغەمبەر (سليمان) بووە . عليه السلام . ، ووتی : من بۆتی ئەهێنم لە چاو تروکاندنێکدا ، وە کە پێغەمبەر (سليمان) . عليه السلام . بینی هێنرایە بەر دەستی و لە بەر دەستیدا جێگیر بوو ، فەرمووی : ئەمە چاکەی خوای پەروەردگارە بەرامبەر بە من بۆ ئەوەی تاقیم بکاتەوە و دەرکەوێت ئایا شوکرانە بژێری دەکەم یان کوفری نیعمەتەکانی دەکەم .

ئەمەو لە کۆتای ووتەی دووەمی (شيخ الإسلام) یشدا ئەوەمان بۆ دەرکەوت : ((أولياء الله العارفون يعرفون ذلك ، و يعلمون أن للشيطان فيه نصيباً وافراً ...)) . کەواتە ئەم کارە لە کاری شەیتانەکان زیاتر هیچی تر نیە ؟!

بۆیە پێویستە ئێمەش هەروەکو (شيخ الإسلام) فەرموویەتی بڵێین : ((قد اتفق أولياء الله على أن الرجل لو طار فى الهواء أو مشى على الماء لم يغتر به ، حتى ينظر متابعته لرسول الله ﷺ وموافقته لأمره ونهيه ...)) [٢٥] .

---

[٢٢] (سورة ص : ٨٣ ـ ٨٢) .
[٢٣] (سورة يس : ٦٢) .
[٢٤] (سورة النمل : ٤٠) .
[٢٥] (مجموع الفتاوى : ج ١١ / ص ٢١٤) .

ئەم ووتەيەشمان بۆ ئەوەيە كە كاری ئەوليای خوا لە ئەوليای شەيتان جيا بكرێتەوە .

ئەگەر خوێنەرانی ئازيز بڕواننە سەرچاوەی ناو براو ، ئەبينن (شيخ الإسلام ابن تيمية) **زياتر لە سەر ئەم باسە دەڕوات و دەفەرمووێ** : ((فأما أهل الأحوال منهم ؛ فهم قوم اقترنت بهم الشياطين ، كما يقترنون بإخوانهم ، فإذا حضروا سماع المكاء والتصدية أخذهم الحال ، فيزيدون ويرغون كما يفعله المصروع ، ويتكلمون بكلام لا يفهمونه هم ولا الحاضرون ، وهي شياطينهم تتكلم على السنتهم عند غيبة عقولهم ، كما يتكلم الجني على لسان المصروع ، ولهم مشابهون في الهند من عباد الأصنام ... وهم الذين يباشرون النار ، وأولئك قد لا يشعرون بذلك كالمصروع الذي يضرب ضربا وجيعا وهو لا يحس بذلك ، لأن الضرب يقع على الجني ، فكذا حال أهل الأحوال الشيطانية ، ولهذا كلما كان الرجل أشبه بالجن ، والشياطين كان حاله أقوى ، ولا يأتيهم الحال إلا عند مؤذن الشيطان ، وقرآنه ، فمؤذنه المزمار ، وقرآنه الغناء)) [٢٦] .

واتە : وە سەبارەت بەوانەيان كە حاڵيان لێ دێت خاوەن حاڵ ئەحواڵی جۆراو جۆرن ، ئەوانە خەڵكانێكن شەيتانيان لە گەڵدايە ، هەروەكو چۆن لە گەڵ براكانياندايە ، جا كە ئامادەی ئەو گوێگرتن و بەزم ڕەزمە دەبن حاڵ دەيانگرێت ، دەس دەكەنە ئەو هات و هاوار و وڕێنە كردنانە وەك ئەوەی كە كەسێكی تووش بوو بە نەخۆشی جنۆكە چوونە لەشەوە دەيكات ، و جۆرە ووتەيەك دەڵێن نەخۆيان و نە ئامادەبووانيش لێی تێ ناگەن ، ئەوەش شەيتانەكانيانە كە لە سەر زاريان دەدوێن ، لەو كاتەی كە هۆشيان لەلای خۆيان نامێنێت ، هەروەكو چۆن جنۆكە لە سەر زاری تووشبوو بەو نەخۆشيەی كە جنۆكە دەچێتە لەشيەوە ، هاوشێوەشيان هەن لە بت پەرستانی هندۆس [٢٧] ، ئەو هاوشێوانەش ئەوانەن كە ڕاستەوخۆ بەر ئاگر دەكەون ، وە ڕەنگە ئەوانە هيچ هەستێك نەكەن بەو شتە هەروەكو تووش بوو بە نەخۆشی جنۆكە هەست بە هيچێك لەو لێدانانە ناكات ، كە لە ڕاستيدا لێدانێكی ئازار دەرە ، چونكە لێدانەكە دەكەوێتە سەر جنۆكەكان نەك خودی نەخۆشەكە ، بەهەمان شێوەش حاڵ لێهێنانی ئەو حاڵ لێهاتنە شەيتانيانە ، بۆيە دەبينين تاكو حاڵی ئەو كەسانە زياتر هاوشێوەی شەيتان بێت حاڵ لێهاتنەكەی بە هێزتر دەبێت ، وە ئەوەش كە دەبينرێت ئەوەيە ئەو جۆرە كەسانە حاڵيان لێ نايەت تاكو گوێبيستی بانگدەری شەيتان و قورئانەكەی نەبن ، بانگدەرەی شەيتانيش شمشاڵە (يان : ئامێری موسيقايە) و قورئانەكەشەی گۆرانيە .

هەروەها فەرموويەتی : ((ولهذا قد يحتاج في إبراء المصروع ودفع الجن عنه إلى الضرب ، فيضرب ضربا كثيراً جداً ، والضرب إنما يقع على الجني ولا يحس به المصروع حتى يفيق المصروع ، ويخبر أنه لم يحس بشيء من ذلك ، ولا يؤثر في بدنه)) [٢٨] .

---

[٢٦] (مجموعة الفتاوى : ج ١٩ / ص ٢٦٩ ــ ٢٧٠) .

[٢٧] **ئەوەش كە لە وێنەكانی ئەم نووسراوە دەردەكەوێت بوزاپەرستان و جادوگەرانيش دەچە ئەو هاوشێوييەتەوە كە شێخی پايەبەرزی ئيسلام باسی دەكات .**

[٢٨] (مجموع الفتاوى : ج ١٩ / ص ٦٠) .

واتە : هەر لەبەر ئەمەیە کە ئەو کەسانەی کە تووشی نەخۆشی جنۆکە بوون پێویستیان بەوەیە کە سارد بکرێنەوە ، و بۆ دوورخستنەوەی جنۆکە لێیان لێیان بدرێت ، وە کە لێیان دەدرێت لێدانەکە دەکەوێتە سەر جنۆکەکە ، و نەخۆشەکە هیچ هەست بەو لێدانانە ناکات تاکو بە ئاگا دەبێتەوە ، وە ڕایدەگەێنێت کە هەستی بە هیچ نەکردووە ، هیچ کاریگەریشی نیە لە سەر لەشی .

واتە (شیخ الإسلام) کاری ئەم جۆرە کەسانە ئەشوبهێنێ بەو کەسانەی کە جنۆکە دەچێتە لەشیانەوە ، لەو کاتەشدا بۆ دەرچوونی جنۆکەکە چارەسەرکار دەدات لەو کەسە ، ئەو کەسەش (واتە : نەخۆشەکە) لە کاتی ئەو لێداندا هیچ هەست بەو لێدانە ناکات ، بەهەمان شێوە لێدانی زەرگ و شیرش ئەکەوێتە سەر جنۆکەکان نەك ئەو کەسەی کە زەرگەکە یان شیرەکە لە خۆی دەدات .

نەك هەر ئەوە بەڵکو نەهێشتنی ئاوی شوێنێك یان فڕین لە هەوا ، و هەڵگرتنیان بۆ شوێنانی تر . هەروەك بەناو مامۆستایەك لە یەکێك لە شارەکانی کوردستاندا پێش چەند ساڵێك (دەیفەرموو !!!) من بە غەیب ڕۆشتم بۆ حەج و گەڕامەوە !!! ئەم کارەی وەك کەراماتێك باس دەکرد . یان هەندێ جار لە شوێنی خۆیەوە ئەڕوات بۆ لادێیەکی تر لە ماوەیەکی کەم لە شەودا بێ ئەوەی ئۆتۆمبیل یان گیان لەبەرێك بەکار بهێنێت ، و لە هەمان ساتدا دەگەڕێتەوە ، کەچی ئەگەر بەپێ بڕوات بە شەو و ڕۆژێك ئینجا بگاتە ئەو شوێنە ، و بگەڕێتەوە !!! ـ ئەمە هەمووی بێ ئەوەی خۆی لە شار بڕواتە دەرەوە !!! ـ هەمووی کاری جنۆکەیە .

وە (شيخ الإسلام) **فەرموویەتی** : ((ولهذا كثير من هذه الأمور يكتبون فيها كلام الله بالنجاسة ... فإذا قالوا أو كتبوا ما ترضاه الشياطين أعانتهم على بعض أغراضهم : إما تغوير ماء من المياه ، وإما أن يحمل في الهواء إلى بعض الأمكنة ...)) [٢٩] .

واتە : وە لە بەر ئەوەیە زۆرینەی ئەو کەسانە بەپیسی قورئان دەنووسنەوە ... چونکە کە شتێك دەڵێن یان شتێك دەنووسنەوە شەیتانەکان پێی ڕازین یارمەتیان دەدەن لە هەندێك کاریاندا ، وەك : ووشك کردنی ئاوێك و نەهێشتنی ، یان هەڵگرتنیان و بردنیان بەهەوادا بۆ هەندیك شوێن !!!

پاشان دێتە سەر باسی چەند نموونەیەك لەو کەسانەی کە جنۆکە کاری بۆ ئەنجام داون ، لەوانەش : ((وأمثال هؤلاء كثيرون مثل الحارث الدمشقي الذى خرج بالشام زمن عبدالملك بن مروان وادعى النبوة ، وكانت الشياطين يخرجون رجليه من القيد ، وتمنع السلاح أن ينفذ فيه ، وتسبح الرخامة إذا مسحها بيده ، وكان يرى الناس رجالا وركبانا على خيل في الهواء ويقول هي الملائكة ، و إنما كانوا جنا ، و لما أمسكنه المسلمون ليقتلوه طعنه الطاعن بالرمح فلم ينفذ فيه ، فقال له عبدالملك إنك لم تسم الله فسمى الله فطعنه فقتله ...)) [٣٠] .

---

[٢٩] (مجموع الفتاوى : ج ١٩ / ص ٣٥) .

[٣٠] (مجموع الفتاوى : ج ١١ / ص ٢٨٥) .

واتە : نموونەی ئەوانەش زۆرن وەکو (الحـــارث الدمـــشقي) کە لـــە شـامــدا دەرکـــەوت لـــە ســـەردەمی (عبـــدالملك) ی کــوڕی (مـروان) دا و لافـی پێغەمبەرایـەتی لێدەدا ، کـە شـەیتانەکان پایـان لـە پاوەنـدی زنجـیر دەردەهێنـا ، ڕێگریـان دەکـرد لـەوەی کـە هـیچ چـەکێك بیبڕێـت ، وە کـە دەستی ئەهێنا بەسەر بەردا (الرخامة : جۆرێکە لە بەرد کە ڕەنگی سپیە) دەستی دەکرد بە زیکر کردن ، وە کەسانێکی پیادە و سواری بە سەر ئەسپەوە پیشان خەڵك دەدا لـە هـەوادا ، و دەیـووت ئەوانە فریشتەن ، کە لە ڕاستیدا ئەوانە جنۆکە بوون ، وە کـــە موسڵمـــانان گرتیـــان بۆ ئـــەوەی بیکوژن ، خاوەن تیرێك تیرێکی لێدا ، بەڵام نەیبڕی و نەچوو بە لەشیدا ، لـەو کاتـەدا (عبـــدالملك) ووتی : تـۆ (بـــسم الله) نەکـــردووە ، ئـــەویش (بـــسم الله) ی کـــرد و جـــارێکی تـــر تیرەکـــەی لێدایـــەوە و کـــوشتی .

کەواتە : جنۆکـە توانـای ئەوەشـی هەیـە هـەردوو پێـی مـرۆڤ لـە پاوەنـد دەربکـات !! یـان چـوونە ژوورەوەی تـیرو شـیریش بـۆ لەشـی ئـەو کەسـانە قەدەغـە بکـات !!! هـەر وەکـو چـۆن بـۆ (الحـــارث الدمشقي) ئەنجامیان دەدا .

ئەم هـەموو کارانـە کـە جنۆکـە ئەنجامـی دەدات بـۆ گـومڕا کردنـی ئـەو کەسـەیە کـە کارەکـەی بـۆ ئەنجام دەدات (بـە نـاوی کەراماتـەوە) بـۆ ئـەوەی واتێبگـات کـە ئـەم زاتێکـی موبارەکـە ، و وەلییەکـە لە وەلییەکانی خوا ، و خاوەن کەشف و کەرامەتە ! یان کـەراماتی شـێخەکەی لەگـەڵ دایـە ، خـوای پەروەردگاریش فەرموویەتی : ﴿ وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنكُمْ جِبِلًّا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴾ [٣١] .

یان بۆ گومڕا کردنی خەڵکی ساویلکە و نەشارەزایە لە ئاینی ئیسلامی پیرۆز ، چونکە بێگومان ئەگـەر ئـەم کـارە بـە کـەرامات بزانرێـت ، ئـەوا ئـەبێ کـاری جادووگـەران و بـوزا پەرسـتەکانیش بەکەرامات بزانرێت !!! هەروەکو لەم وێنانەی خوارەوەدا دەر ئەکەوێت :

---

[٣١] (سورة يس : ٦٢) .

لەم وێنانەدا : جادو بازێك (خاوەن کەرامات !!!) هەوڵدەدات دەستی کەسێکی تر ببڕێت :

لەم وێنانەدا : چەند کەسێکی بوزا پەرست دەبینی (کەراماتی خۆیان !!!) نمایش دەکەن :

لەم وێنانەدا : چەند سۆفی گەرێکی تەریقەی کەس نەزانی زەرگ و خنجێر لە خۆ دەدەن (بە ناو کەراماتەوە !!) [٣٢] :

کەواتە لە کۆتایدا ئەڵێم : (یان هەرسێکی . واتە : **کاری بوزا پەرستان و جادوبازان و سۆفیگەران .** کەراماتی ئەولیایە ؟! یان ئەمەشیان کە **کاری سۆفیگەرانە** و بە ناو ئاینی ئیسلامەوە دەکرێ **کڵاوەتی بە ناو پیاوچاکانە**) !!!

وَآخِرُ دَعْوَانا أَنِ الْحَمْدُ لِلّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

======================

ماڵپەڕی بەهەشت

www.ba8.org

لە دوعای خێر بێ بەشمان مەکەن

(٣٢) سڕینەوەی ڕوومەتی وێنەکان بۆ نەزڕاندنی ناو و سومعەت کەسایەتیەکانە .